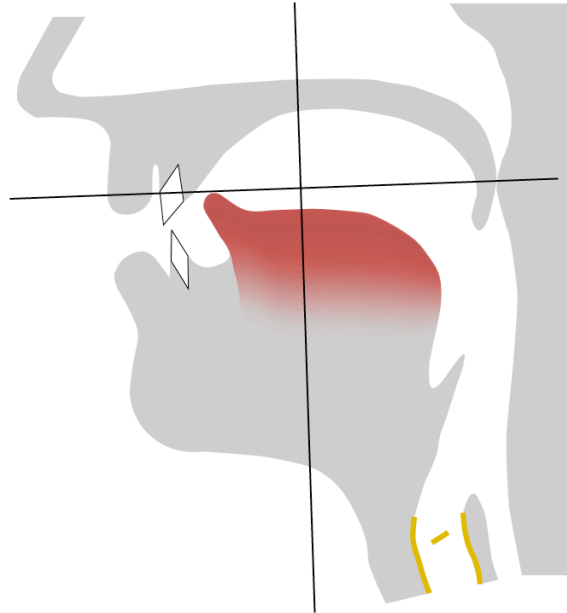

Głoska sz.

Głoskę *sz* wymawia się nieco podobnie do głoski *cz*. Różnica polega na tym, że czubek języka nie dotyka już miejsca za wálkiem dźiąsłowym, tylko tworzy z nim szczelinę (jest bardzo blisko). Można powiedzieć, że *sz* to druga faza wymowy głoski *cz*. Gdy powietrze przeciska się przez szczelinę między czubkiem języka a wálkiem dźiąsłowym - powstaje głoska *sz*. Spojrz na schemat.

Głoska *sz*.

Są dwa sposoby nauki wymowy głoski *sz*.

I. sposób.

1. Usiądź przed lustrem.
2. Czubkiem języka dotknij miejsca za wałkiem dziąsłowym (tak jak przy głosce *cz*).
3. Następnie zbliż zęby dolne i górne.
4. Zrób „dzióbek” (jak przy głosce *cz*).
5. W takim układzie języka, zębów i warg - trzeba delikatnie dmuchnąć (tak jak dmuchasz na świeczki).
6. Szum, który usłyszysz, to głoska *sz*.

II. sposób.

1. Usiądź przed lustrem.
2. Wymów kilkakrotnie głoskę *cz*. Sprawdź miejsce języka, zbliżenie zębów i układ warg („dzióbek”).
3. Teraz spróbuj „przedłużyć” *cz*.
4. Przedłużana głoska *cz* - zmieni się w *sz*. Usłyszysz: *czszszszsz...* Zapamiętaj ułożenie języka przy *sz*.
5. Staraj się wymawiać *cz* bardzo delikatnie, a następnie redukować, aby pozostało tylko *sz*.

szu, szo, sza, sze, szy

uszu, oszo, asza, esze, yszy

usz, osz, asz, esz, ysz

szampon, szafa, szalik, szansa, szary, szukać, szuflada, szeroki, sześć, szynka, szybko, szyja, szyba

nasza, wasza, uszy, muszę, poszedł, pieszo, groszek, zeszyt, ruszać, straszyć, kieszeń, kaszel, pisze, szkoła, szkoda, szklanka, gruszka, poduszka, mieszkanie, większy, puszka, książki [książki], łóżko [łószko], łyżka [łyszka], lepszy, grubszy, przyjaciel [pszyjaciel], przykład [pszyklat], do przodu [pszodu], przypomnieć [pszypomnieć], sprzątać [pszątać], pierwszy, wszyscy, zawsze, wszędzie, Warszawa, gorszy, wiersze, krzesło

[kszesło], krzywy [kszywy], Krzysztof [Kszysztof], trzymać [tszymać], trzeba [tszeba],
trzy [tszy], sztuka, kasztany, szpital, ładniejszy, mniejszy

Tomasz, Łukasz, lekarz [lekasz], pisarz [pisasz], kalendarz [kalendasz], kapelusz, nóż
[nósz], listonosz, kosz, mąż [mąsz], talerz [talesz], też [tesz], mysz

Muszę szybko przypomnieć sobie ten wiersz o deszczu.

Łukasz zawsze szuka muszli i bursztynów.

Jeszcze masz szansę zobaczyć najpiękniejszą ważkę.

Pisarz ze Szwecji straszy, że nie napisze już żadnej książki.

Większy i mniejszy, wyższy i niższy, grubszy i chudszy, gorszy i lepszy - wszyscy chcą
być szczęśliwi.

Jeszcze nie przyzwyczałem się do waszej szczególnej potrawy z szynki, pietruszki,
zielonego groszku, chrzanu i pieprzu.

Trzy szare myszki przeniosły swoje mieszkanie z szuflady pod szafę.

Szkoda mi opuszczać mieszkanie w Warszawie i przenosić się do Szczecina.

Tomasz był szczupłym mężczyzną, miał szczerą twarz, a na szyi zawsze nosił szalik.

Pierwszy raz piszesz w liście o przyszłości.

W języku polskim często dochodzi do upodobnień, to znaczy, że jedna głoska wpływa
na inną - sąsiadującą. Dlatego w przykładach do ćwiczeń znalazły się słowa, w których
ż lub rz czytamy jak sz, np. przyjemny [pszyjemny], przyjaciel [pszyjaciel], krzesło
[kszesło], ciężki [ciężki], mąż [mąsz], itp.

Poćwicz też trudne połączenia głosek sz oraz cz w następujących wyrazach:

jeszcze, Szczecin, szczęśliwy, szczerzy, szczupły, szczotka, szczególnie, płaszczy, deszcz,
tłuszcz, pszczoła, szczyt, puszcza, jaszczurka.

Mylenie głosek sz i ś może być przyczyną zabawnych błędów. W piśmie poniższe
wyrazy się różnią, ale błędnie wypowiedziane brzmią - tak samo, porównaj:

Prosię // Proszę.

W Polsce pierwszy raz jadłem kasię. por. Kasia // kasza

W pustyni i wpuści. por. wpuści // w puszczy